

Handläggare
Jessica Oldin Lazaroff
Telefon: 08-50825193

Till
Socialnämnden
2023-11-21

Louise Sunnefors
Telefon: 08-50825071

Redovisning av budgetuppdrag – Utreda förutsättningar för stärkt samverkan mellan socialtjänst och förskola

Redovisning av budgetuppdrag ”Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur samverkan mellan socialtjänsten och förskolor kring barn som riskerar att fara illa kan stärkas”

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens redovisning av budgetuppdraget ”Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur samverkan mellan socialtjänsten och förskolor kring barn som riskerar att fara illa kan stärkas.

Sammanfattning

I genomlysningen av stadens myndighetsutövande socialtjänst för barn och unga under 2019-2021, ”Rätt stöd i rätt tid”, framkom att andelen barn i åldern 0 till 5 år som var aktuella hos socialtjänsten utgör en mindre andel av det totala antalet barnärenden, att få orosanmälningar inkom från förskolan och att ärenden som rörde barn 0-5 år oftast handlade om oro kopplad till den vuxne/vårdnadshavaren. Utifrån denna statistik bedömde både politiker och verksamheter att samverkan mellan socialtjänsten och förskolans ska vara ett prioriterat utvecklingsområde.

Socialförvaltningen har under 2023, i nära samverkan med stadens nya förskoleförvaltning och i dialog med stadsdelsförvaltningarna, utrett hur samverkan mellan socialtjänsten och förskolor kring barn som riskerar att fara illa kan stärkas. Utredningen visar att det finns en bred samsyn om vilka utvecklingsområden som finns att jobba vidare utifrån samt att det redan idag finns goda exempel på samverkan, både inom ordinarie verksamhet och i pågående projekt, som kan följas upp och spridas till övriga stadsdelsförvaltningar. De tre huvudspår som socialtjänsten och förskolan vill prioritera kommande år är att arbeta vidare med **ökad gemensam kunskap** om varandras verksamheter, ansvar och förutsättningar, **etablering**

av regelbunden samverkan på alla nivåer i organisationerna samt **framtagande av gemensam struktur och rutiner** för samverkan i vardagen, både vad gäller det tidiga och förebyggande stödet samt för konsultation, orosanmälningar och kontakt under pågående utredning och insats från socialtjänstens myndighetsutövande del.

Utifrån de tre huvudspår som prioriterats av både socialtjänsten och förskolan förslås att socialförvaltningen och förskoleförvaltningen arbetar vidare tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för att skapa tydliga strukturer för samverkan och genomföra aktiviteter som går i linje med de tre prioriterade områdena och politikens förslag till aktivitet i budget för 2024.

Bakgrund

Socialnämnden fick i uppdrag i stadens budget 2023 att tillsammans med och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för hur socialtjänst och förskola kan stärka samverkan kring barn som riskerar att fara illa. Uppdraget skulle redovisas för socialnämnden i november 2023.

Ärendet

Stockholms stad har genomfört en genomlysning av stadens myndighetsutövande socialtjänst inom barn och unga för perioden 2019-2021, kallad ”Rätt stöd i rätt tid”. Syftet med genomlysningen var bland annat att ta fram ett gemensamt kunskapsunderlag att utgå från i socialtjänstens utvecklingsarbete för att tidigt identifiera och stödja barn som riskerar att fara illa. Genomlysningen visade att barn 0-5 år är aktuella inom socialtjänsten i lägre grad än barn i åldrarna 6-12 och 13-17 år, att 90 procent av ärenden som avser barn 0 till 5 år är aktuella utifrån oro kopplad till den vuxne/vårdnadshavaren samt att förskolor anmäler oro för barn i lägre grad än andra anmälningsskyldiga myndigheter.

Stockholms stads Socialtjänstrapport 2022 redovisar att det under 2022 inkom 936 anmälningar från förskolan enligt 14 kap.1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, vilket innebär en minskning med cirka 10 procent jämfört med 2021. Det framkommer också att anmälningsskyldiga som kan upptäcka tecken på omsorgsbrister hos de yngsta barnen, exempelvis personal på förskola, barnavårdscentraler (BVC) eller barnmorskemottagningar (BMM) endast stod för en liten andel av anmälningarna till socialtjänsten under åren 2020-2022.

För att kunna registrera aktiviteter som genomförs inom ramen för socialtjänstens tidiga och förebyggande råd- och stödverksamheter riktad till föräldrar med yngre barn, tillhandahåller socialförvaltningen i samarbete med Ramboll en lokal uppföljningsstruktur (LUFFS), som de stadsdelsförvaltningar som så önskar kan använda för att registrera sina aktiviteter inom det tidiga

stödet till målgruppen. Under perioden 2020-2022 har LUFS använts av nio stadsdelsförvaltningar och statistiken visar att det under denna period genomförts 4 580 råd- och stödsamtal inom förebyggande socialtjänst för barn i åldern 0-6 år. I endast 4 procent av dessa samtal hade förskolan hänvisat föräldrarna att ta kontakt, medan BVC stod för 43 av hänvisningarna till socialtjänstens tidiga stöd. En anledning till att BVC hänvisar i så pass mycket högre grad jämfört med förskolan, kan vara att BVC ingick i samverkansprojektet Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) som pågick i de sju ytterstadsstadsdelsförvaltningarna 2017-2021, och sedan kom att permanentas genom beslut i budget.

Budgetuppdragets genomförande

Under året har socialförvaltningen tillsammans med förskoleförvaltningen genomfört en kartläggning med syfte att få in information från stadsdelsförvaltningarna om vad socialtjänsten respektive förskolan ser för utvecklingsområden och vad de vill arbeta med för att stärka samverkan, både utifrån ett myndighetsperspektiv men också utifrån socialtjänstens tidiga och förebyggande stöd. Detta har gjorts genom att socialtjänsten i alla stadsdelsförvaltningarna har fått svara på ett antal frågor utifrån hur socialtjänsten ser på nuvarande utvecklingsområden och ange önskemål om former för framtida samverkan. Förskoleförvaltningen har ställt liknande frågor till förskolorna.

Socialförvaltningen har under året även bjudit in föräldrarådgivare och chefer från socialtjänstens tidiga och förebyggande stödverksamheter samt strateger och verksamhetsutvecklare från både socialtjänst och förskola till en gemensam temadag med fokus på hur samverkan mellan berörda parter kan stärkas.

Resultat av kartläggningen

Nuläge

Kartläggningen visar att det hos merparten av stadsdelsförvaltningarna finns en samsyn hos både socialtjänst och förskola kring hur nuläget ser ut och de utmaningar som finns att överbrygga framåt. Av kartläggningen framgår att stöd sätts in senare än vad som är önskvärt och att antalet föräldrar som kontaktar föräldrarådgivare, efter hänvisning från förskolan, är lågt både vad gäller råd- och stödsamtal och föräldrastödsgrupper. Det får konsekvensen att många barn och föräldrar går miste om det förebyggande stöd som socialtjänsten erbjuder. Många föräldrar har svårt att själva ta reda på vilket stöd som finns samt har låg tillit till samhällets olika instanser. Den grupp som har störst behov nås därmed inte av socialtjänstens föräldraskapsstöd och annat tidigt stöd.

Kartläggningen visar även att socialtjänsten får få orosanmälningar från kommunala och fristående förskolor jämfört med till exempel från grundskolan, samt att orosanmälningar ofta kommer in sent när problemen har hunnit växa sig större. Ett annat problem som lyfts är att det BBIC konsultationsdokument som socialtjänsten använder för att dokumentera orosanmälan tenderar att ersätta gemensamma möten eller övrig kontakt mellan socialtjänst och förskola¹. Konsultationsdokumentet lämnas helt enkelt över till förskolan att själva fylla i och skicka tillbaka socialtjänsten.

Vidare upplevs att det saknas rutiner för samverkan samt att det behövs kontinuerlig samverkan och uppföljning som utgår från verksamheternas behov. Det lyfts också fram att det finns goda exempel i staden på samverkan mellan socialtjänst och förskola, då oftast upparbetad i tidigare eller pågående projekt.

Hinder för samverkan

Socialtjänsten och förskolan delar bilden av att kontinuerlig samverkan hindras av den stora personalomsättning som finns inom förskola och socialtjänstens myndighetsutövning.

Personalomsättningen försvårar att stabila samverkansformer byggs upp mellan verksamheterna. Hög arbetsbelastning inom förskolan gör det också svårt för förskolan att kunna prioritera samverkan. Vidare har förskolans personal en nära och daglig relation med föräldrarna, vilket gör att de kan tveka att ta kontakt utifrån att de vill värna den upparbetade alliansen med föräldrarna. Att förskolepersonalen ofta bor i området de arbetar i samt att både föräldrar, men också förskolepersonalen i vissa fall, har en misstro mot myndigheter förvärrar ytterligare. Detta i kombination med att förskolepersonal uppper att de blir utsatta av föräldrar när de lämnat orosanmälan skapar ett motstånd i personalgruppen och försvårar samverkan. Något som förskolan också lyfter är att det händer att föräldrar vid uttalad oro för barnets situation byter förskola eller skriver ut barnet från förskolan och detta vill undvikas.

Förhoppningar utifrån stärkt samverkan

Socialtjänsten hoppas på att ett framtida arbete med att stärka samverkan mellan socialtjänst och förskola ska resultera i en tydlig samverkansstrategi. Att centrala fackförvaltningar har en drivande roll möjliggör bättre lokala samarbeten och tydligare uppdrag. Det behövs gemensamma mål för det systematiska arbetet och att samverkan i stadsdelsförvaltningarna bygger på faktiska behov hos målgruppen och i verksamheterna. Uppnås detta resulterar det förhoppningsvis i ökad tillit till varandras verksamheter, en

---

¹ BBIC, Barns behov i centrum, beskriver ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Det innehåller en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen. BBIC är framtaget av Socialstyrelsen och används i hela staden.

nyfikenhet på varandras erfarenhet och kunskap samt att exempel på lyckad samverkan delas och inspirerar över stadsdelsgränserna. Lyckas verksamheterna med att närma sig varandra finns hopp om att steget för förskolan att konsultera socialtjänsten vid oro för att barn far illa minskar och länka föräldrar till socialtjänstens tidiga stöd blir enklare och kortare, vilket bland annat kan resultera i att de som är i behov av stöd i högre grad hittar till socialtjänstens tidiga och förebyggande verksamheter eller vågar och vill ansöka om mer omfattande stöd inom myndighetsutövningen exempelvis vid missbruk eller våld inom familjen.

Nästa steg

Utifrån vad som framkommit i kartläggningen är verksamheterna överens om att dessa tre huvudspår bör vara i fokus för det fortsatta arbetet med att stärka samverkan mellan socialtjänst och förskola kring barn som riskerar att fara illa.

Ökad gemensam kunskap om varandras verksamheter och förutsättningar bland annat genom ökad närvaro av socialtjänsten i förskolans verksamhet. Ökad kunskap hos förskolan om tidiga tecken på brister i omsorgen, risk- och skyddsfaktorer samt att staden delar och sprider goda samverkans exempel mellan förskolan och socialtjänsten.

Etablering av regelbunden samverkan på alla nivåer inom förskolan och socialtjänsten.

Framtagande av gemensamma strukturer och rutiner för samverkan både operativt i vardagen mellan förskola och socialtjänst, för länkning av föräldrar till socialtjänstens tidiga stöd samt för konsultation, orosanmälningar och kontakt under pågående utredning och insats från socialtjänstens myndighetsutövande del.

De tre huvudspåren går även i linje med politikens förslag till budget för 2024 där följande aktivitet föreslås ”Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram ett stödmaterial för samverkan mellan socialtjänsten och förskolan om barn som far illa eller riskerar att fara illa”.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 2023-11-15 Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet 2023-11-16.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdraget ”Socialnämnden ska i samarbete med förskolenämnden och

stadsdelsnämnderna utreda hur samverkan mellan socialtjänsten och förskolor kring barn som riskerar att fara illa kan stärkas” för 2023.

Utifrån de tre huvudspår som prioriterats av både socialtjänsten och förskolan förslås att socialförvaltningen och förskoleförvaltningen arbetar vidare tillsammans med stadsdelsförvaltningarna för att konkretisera och stödja verksamheterna i att skapa strukturer och genomföra aktiviteter som går i linje med de prioriterade områdena och politikens förslag till aktivitet i budget för 2024.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-11-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-11-08